

ONL voor Ondernemers – Position paper – UBO-register onnodig en onwenselijk

ONL voor Ondernemers steunt de ontwikkeling van wetgeving die belastingontwijking, witwassen en financiering van terrorisme bestrijdt. Het is essentieel dat wet- en regelgeving in blijft spelen op internationale ontwikkelingen. Het UBO-register zoals hij nu voorligt schendt echter de privacy van een grote groep burgers die met hun familiebedrijven en MKB-ondernemingen de hoeksteen van onze economie vormen. Het feit dat serieuze vraagtekens gezet kunnen worden bij de doelmatigheid van het UBO-register maakt de privacy schendingen die het register met zich meebrengt des te schrijnender.

Effectiviteit

De Belastingdienst was in de uitvoeringstoets bij het wetsvoorstel kritisch over de effectiviteit van een UBO-register. Volgens de Belastingdienst is het voorstel onder andere fraudegevoelig. Kwaadwillenden worden geprikkeld om onjuiste of onvolledige informatie te verstrekken. Hierop handhaven zal in de praktijk vrijwel onmogelijk blijken. Het is lastig om relevante informatie uit het buitenland te verkrijgen en om door te dringen in bewust opgezette misleidende constructies.

Dat is meteen het tweede punt. Het is voor criminelen eenvoudig om identificatie via het UBO-register te voorkomen. Ze zijn namelijk erg bedreven in het opzetten van ondoordringbare constructies. Bewust wordt een wirwar aan bv's en stromannen gebruikt om handhavende instanties op het verkeerde spoor te brengen. De échte UBO, juist degene naar wie men op zoek is, blijft eenvoudig buiten beeld.

Daarnaast blijft het voor kwaadwillende simpelweg mogelijk om uit te wijken naar rechtsvormen die niet onder de verplichting vallen om UBO-gegevens te registreren. Ook via een eenmanszaak, vereniging van eigenaars of kerkgenootschap kunnen illegale activiteiten worden ontplooid.

De overheid zal moeten garanderen dat het register betrouwbaar en actueel is. Dit zal uiterst gecompliceerd worden waardoor de administratieve lasten, en juridische kosten, snel op zullen lopen. Maar juist ook voor bedrijven is het UBO-register weer een extra administratieve last bovenop de nu al torenhoge regeldruk.

Toegankelijkheid

De vraagtekens bij de effectiviteit van een UBO-register maken het des te schrijnender dat grote hoeveelheden gevoelige informatie openbaar dreigt te worden. Een UBO-register is een buitenproportionele inbreuk op de privacy van burgers, en in dit geval specifiek van uiteindelijk belanghebbenden in organisaties.

De toelichting bij het wetsvoorstel benoemt een aantal vermeende voordelen van toegankelijkheid voor 'een ieder'. Het zou bijvoorbeeld zorgen voor 'beter geïnformeerd zakendoen'. ONL vreest dat vooral kwaadwillende met verkeerde intenties beter geïnformeerd zullen zijn. Hierdoor komt de veiligheid van burgers in het geding. Maatregelen die hier tegenwicht aan bieden, zoals een paywall en de mogelijkheid om een verzoek te doen tot afscherming, zijn verre van toereikend.

Een ander vermeend voordeel is dat de openbaarheid van het register burgers in de gelegenheid zou stellen om mee te helpen misdrijven te voorkomen. Uiteraard kunnen burgers een belangrijke rol spelen in de signalering van misdrijven als witwassen, maar wat ONL betreft is dit een vergezocht argument. Alleen op basis van UBO-gegevens trek

je niet snel aan de bel. Het is nog steeds primair de taak van de overheid om op te treden tegen misdrijven.

Ook maakt ONL zich zorgen over de mogelijke commerciële ontsluiting van grote sets UBO-informatie via de Kamer van Koophandel, iets waar ophef over bestaat. De toelichting blijft vaag over de vraag of dit ook mogelijk wordt met UBO-gegevens. ONL acht het onwenselijk dat informatie uit het UBO-register voor commerciële doeleinden wordt gebruikt en vraagt de minister hier snel duidelijkheid over te geven.

ONL denkt graag mee hoe belastingontduiking, financiering van terrorisme en witwaspraktijken effectief bestreden kunnen worden. Het huidige Wetsvoorstel blijkt echter niet effectief en heeft een verregaande impact op de privacy van aandeelhouders. Hier zou eerst een gedegen inhoudelijk beoordeling op gegeven moeten worden door de Autoriteit Persoonsgegevens. Wij zien geen argumenten om een deel van het UBO-register openbaar te maken en verzoeken de Minister met klem hier – ook met het oog op de veiligheid van aandeelhouders – vanaf te zien.

In Nederland werken 4,3 miljoen mensen in een familiebedrijf, hiermee zorgen zij voor 49% van de werkgelegenheid en dragen zij voor 53% bij aan het BBP. Ons verzoek aan de bewindspersonen is om terug te keren naar de tekentafel en een voorstel te ontwerpen die de privacy, en veiligheid, van burgers beter weet te bewaren.